EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 30.5.2013
SWD(2013) 188 final

DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE

POVZETEK OCENE UČINKA

Spremni dokument

k predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o vračanju predmetov kulturne dediščine, ki so bili protipravno odstranjeni z ozemlja države članice (prenovitev)

{COM(2013) 311 final}
{SWD(2013) 189 final}

DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE

POVZETEK OCENE UČINKA

Spremni dokument

k predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o vračanju predmetov kulturne dediščine, ki so bili protipravno odstranjeni z ozemlja države članice (prenovitev)

1. OPREDELITEV PROBLEMA

Namen Direktive 93/7/EGS z dne 15. marca 1993 o vračanju predmetov kulturne dediščine, ki so bili protipravno odstranjeni iz ozemlja države članice[1], je zagotoviti vračilo nekaterega nacionalnega bogastva, ki je bilo protipravno odstranjeno z ozemlja države članice po 1. januarju 1993.

Nacionalni organi, ki so za Direktivo pristojni (v nadaljnjem besedilu: osrednji organi), jo vidijo kot potreben instrument za varovanje nacionalne dediščine. Vendar isti organi kritizirajo omejeno učinkovitost Direktive pri zagotavljanju vračila nekaterih predmetov kulturne dediščine, ki so uvrščeni med „nacionalno bogastvo z umetniško, zgodovinsko ali arheološko vrednostjo“ v skladu z nacionalno zakonodajo ali upravnimi postopki v smislu člena 36 Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: nacionalno bogastvo).

V oceni učinka so opredeljeni trije glavni razlogi:

1. pogoji, ki jih morajo izpolnjevati predmeti, uvrščeni med nacionalno bogastvo, da so lahko predmet vračila, tj. da morajo poleg tega spadati v eno od 15 kategorij iz Priloge (med katerimi so na primer arheološki predmeti, slike, originalna grafična dela ali arhivi) ter dosegati določeno minimalno starost (50, 75 ali 100 let) in/ali minimalno vrednost (15 000, 30 000, 50 000 ali 150 000 EUR);
2. kratek enoletni rok za postopek vračila;
3. strošek zagotovitve nadomestila lastniku. V Direktivi je določeno, da sodišče lastniku prisodi nadomestilo, če je pri pridobitvi predmeta ravnal s primerno skrbnostjo. V državah članicah bi lahko bila pridobitev nadomestila (in/ali njegov znesek) predmet različnih odločitev v podobnih okoliščinah. Ta določba bi lahko povzročila dvoumnosti ter za nekatere države članice vračilo podražila ali celo onemogočila.

Nacionalni organi morajo zaradi težav, s katerimi se srečujejo pri vračilu, pogosto uporabiti mehanizme, ki jih določa mednarodna Konvencija UNESCO o ukrepih za prepoved in preprečevanje nedovoljenega uvoza in izvoza kulturnih dobrin ter prenosa lastninske pravice na njih iz leta 1970, in/ali ukrepe Konvencije Unidroit-a o ukradenih ali nezakonito izvoženih predmetih kulturne dediščine iz leta 1995[2].

---

[1] Direktiva Sveta 93/7/EGS z dne 15. marca 1993 o vračanju predmetov kulturne dediščine, ki so bili protipravno odstranjeni iz ozemlja države članice, UL L 74, 27.3.1993, str. 74, kakor je bila spremenjena z Direktivo 96/100/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. februarja 1997, UL L 60, 1.3.1997, str. 59, in Direktivo 2001/38/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2001, UL L 187, 10.7.2001, str. 43.

[2] Teh konvencij niso ratificirale vse države članice Unije: Konvencijo UNESCO iz leta 1970 je ratificiralo 22 držav članic, Konvencijo UNIDROIT iz leta 1995 pa 13 držav članic.

2. ANALIZA SUBSIDIARNOSTI

Člen 114 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) dovoljuje Uniji sprejetje ukrepov za lažje delovanje notranjega trga blaga, ki vključuje tudi predmete kulturne dediščine.

Določitev pravil glede vračila je eden od načinov za olajšanje delovanja tega trga. Vendar Unija ni pristojna za opredelitev nacionalnega bogastva ali določitev vrst nacionalnih sodišč, ki so pristojna za postopke vračila.

Ker bi samostojno delovanje držav članic na področju vračila lahko naletelo na razlike med nacionalnimi predpisi, je bila ob nastanku notranjega trga sprejeta Direktiva 93/7/EGS.

Zaradi čezmejne razsežnosti protipravnih odstranitev predmetov kulturne dediščine je Unija v boljšem položaju za obravnavanje teh vidikov ter omogočanje vračila predmetov, ki so bili protipravno odstranjeni in se nahajajo na ozemlju neke države članice. Med javnim posvetovanjem je velika večina osrednjih organov in predstavnikov javnega sektorja podprla ukrepanje Unije za izboljšane sistema vračila predmetov, ki so uvrščeni med nacionalno bogastvo. Večina državljanov in zasebnih gospodarskih subjektov pa je menila, da za zagotavljanje vračila predmetov kulturne dediščine, ki so uvrščeni med nacionalno bogastvo, ukrepanje Unije ni potrebno.

3. CILJI

Splošni cilj te pobude je prispevati k varstvu predmetov kulturne dediščine v okviru notranjega trga. Posamezni cilj je državam članicam omogočiti vračilo predmetov kulturne dediščine, uvrščenih med nacionalno bogastvo, ki so bili protipravno odstranjeni z njihovega ozemlja leta 1993 ali pozneje.

Operativna cilja te pobude sta povečanje primerov vračil predmetov, uvrščenih med nacionalno bogastvo, in zmanjšanje stroškov vračil.

Ti cilji so v skladu s sklepi Sveta Evropske unije z dne 13. in 14. decembra 2011, ki Komisiji priporočajo podpiranje držav članic pri učinkovitem varstvu predmetov kulturne dediščine, da se prepreči nezakonita trgovina z njimi in zagotovi boj proti njej ter po potrebi spodbudijo dopolnilni ukrepi.

4. MOŽNOSTI POLITIKE

Možnosti politike so bile opredeljene na podlagi naslednjih hipotez:

- prosti pretok predmetov kulturne dediščine je temeljno načelo, ki ga priznava Pogodba (PDEU). Ta pogodba priznava tudi pravico držav članic do omejitve te svoboščine za varstvo predmetov kulturne dediščine, ki so uvrščeni med nacionalno bogastvo;
- za opredelitev pojma nacionalno bogastvo in ukrepov za njegovo varstvo so pristojne države članice;
- samo država članica ima pravico, da sproži postopek vračila, ne glede na vrsto lastništva (javno ali zasebno);
- Direktiva na podlagi člena 345 PDEU ne vključuje vidikov glede lastništva predmetov, katerih vračilo se zahteva.

V poročilu niso analizirane možnosti, ki so zunaj pristojnosti Unije ali ki ne izpolnjujejo pravil Pogodbe (PDEU).

Poleg **izhodiščnega scenarija „neukrepanja“ (možnost 1)** so bile preučene naslednje možnosti[3]:

Možnost 2: spodbujanje uporabe skupnih orodij med osrednjimi organi

Komisija bi predlagala uporabo informacijskega orodja za boljše upravno sodelovanje in dogovarjanje med osrednjimi organi.

Možnost 3: revizija Direktive 93/7/EGS

Direktiva 93/7/EGS, kakor je bila spremenjena z direktivama 96/100/ES in 2001/38/ES, bi se revidirala, da i) se področje uporabe Direktive razširi na vse predmete, ki so jih države članice uvrstile med nacionalno bogastvo, da (ii) se podaljšajo roki za postopke vračila in preverjanje, ali je najdeni predmet predmet kulturne dediščine, ter da iii) se uskladijo pogoji glede zagotovitve nadomestila lastniku.

Možnost 4: spodbujanje držav članic k ratifikaciji in izvajanju konvencije UNESCO iz leta 1970 o predmetih kulturne dediščine

Komisija bi sprožila informacijsko kampanjo, s katero bi države članice spodbujala k ratifikaciji oziroma izvajanju Konvencije UNESCO iz leta 1970[4].

5. OCENA UČINKA

Nobena od zgoraj opisanih možnosti načeloma ne vpliva na ustvarjanje delovnih mest, okolje, konkurenčnost ali Listino o temeljnih pravicah.

Navedene možnosti vplivajo na varstvo nacionalne kulturne dediščine, za katero je obstoj učinkovitih mehanizmov vračila pomemben pogoj.

Možnosti 1, 2 in 3 vplivajo tudi na dobro delovanje notranjega trga, saj prispevajo k usklajevanju prostega pretoka predmetov kulturne dediščine z varstvom nacionalnega bogastva. Možnost 3 bi lahko vplivala na nekatere akterje trga z umetninami, kot so antikvariati ali dražbene hiše, ki so po večini mala in srednja podjetja.

Analiza možnosti je zlasti kvalitativna.

5.1. Možnost 1: izhodiščni scenarij „neukrepanja“

S to možnostjo se ne bi odzvali na pozive osrednjih organov, naj Direktiva postane učinkovitejši instrument za vračilo katerega koli predmeta, ki je uvrščen med nacionalno bogastvo.

Odgovori na javno posvetovanje kažejo, da po mnenju 61,02 % sodelujočih iz zasebnega sektorja Direktiva povsem ustreza potrebam držav članic glede vračila nacionalnega bogastva. Vendar je tega mnenja samo 20,83 % predstavnikov javnega sektorja.

Komisija nima splošnih informacij o operativnih stroških, povezanih z uporabo Direktive. Upravno breme, povezano s sestavo poročila o uporabi Direktive vsake tri leta, se ocenjuje na 55 000 EUR, kar pomeni približni letni strošek v višini 18 000 EUR[5].

---

[3] Druge možnosti, kot so i) ratifikacija Konvencije UNESCO iz leta 1970 in Konvencije UNIDROIT iz leta 1995 s strani Unije, ii) opredelitev strategije Unije za ratifikacijo Konvencije UNIDROIT s strani vseh držav članic, iii) nadomestitev Direktive 93/7/EGS z uredbo in iv) razveljavitev Direktive 93/7/EGS, so bile zaradi razlogov izvedljivosti opuščene že po prvih fazah preučevanja različnih rešitev.

[4] Na spletišču UNESCO so podrobne informacije o izvajanju Konvencije UNESCO iz leta 1970 s strani 22 držav članic in o sprejetih ukrepih za boj proti nezakoniti trgovini: http://www.unesco.org/new/fr/culture/themes/movable-heritage-and-museums/illicit-traffic-of-cultural-property/1970-convention/examination-of-national-reports/#c280797.

5.2. Možnost 2: spodbujanje uporabe skupnih orodij med osrednjimi organi

Med ocenjevanji Direktive so osrednji organi ugotovili postopne izboljšave, vendar so izpostavili, da so njihovi kontakti slabo strukturirani, kar je zlasti posledica neobstoja skupnega sistema posvetovanja in jezikovnih preprek.

Ta možnost predvideva uporabo informacijskega sistema za notranji trg (v nadaljnjem besedilu: IMI) za lažje upravno sodelovanje in izmenjavo informacij med osrednjimi organi. To orodje, ki ga je razvila Komisija, je dostopno prek spleta in za njegovo uporabo ni treba namestiti nobene programske opreme. Gre za varno večjezično aplikacijo, ki omogoča hitro izmenjavo informacij med pristojnimi organi. Vsebuje sistem elektronskih obvestil, standardizirane obrazce v vseh jezikih, sezname vnaprej prevedenih vprašanj/odgovorov, orodje za strojno prevajanje, vgrajeno v sistem, ter mehanizem za sledenje vloženim zahtevkom.

Uporaba IMI bi zahtevala razvoj ad hoc modula, ki bi bil prilagojen potrebam Direktive.

Tako orodje bi olajšalo uporabo Direktive in bi pozitivno vplivalo na število vračil, zlasti sporazumnih.

Med javnim posvetovanjem je tretjina predstavnikov javnega sektorja menila, da je okrepitev upravnega sodelovanja in posvetovanja najboljša rešitev za lažje vračilo nacionalnega bogastva. 61,02 % predstavnikov zasebnega sektorja pa je menilo, da zdajšnjega stanja ni treba spreminjati in da za vračilo nacionalnega bogastva ni potrebno okrepljeno sodelovanje.

Stroški razvoja ad hoc modula ter uporabe in vzdrževanja sistema IMI bi se krili iz proračuna Unije. Komisija bi poskrbela tudi za organizacijo potrebnih usposabljanj ob uvedbi modula in za njegovo nemoteno delovanje.

Stroške, povezane z dejavnostmi v zvezi z IMI, med katerimi so človeški viri (uporabniki IMI na nacionalni ravni naj bi bile načeloma osebe, ki so že zadolžene za to področje), usposabljanje različnih uporabnikov, promocija in tehnična podpora ter upravljanje sistema na nacionalni ravni, bi nosila država članica. Z uporabo sistema IMI bi se upravno breme, povezano z obvezno predložitvijo nacionalnega poročila o uporabi Direktive vsake tri leta, lahko zmanjšalo na 27 500 EUR vsaka tri leta; letno upravno breme bi znašalo okoli 9 000 EUR.

5.3. Možnost 3: revizija Direktive 93/7/EGS

Cilj te možnosti je revizija zdajšnje ureditve z istočasno pripravo prečiščenega besedila Direktive 93/7/EGS, kakor je bila spremenjena z direktivama 96/100/ES in 2001/38/ES.

Ta možnost bi načeloma lahko odpravila glavne razloge za omejeno učinkovitost Direktive pri vračilu nacionalnega bogastva. Odzvala bi se na že večkrat izražene zahteve osrednjih organov in bila v skladu s priporočilom Sveta Evropske unije iz decembra 2011, da naj Komisija spodbuja dopolnilne ukrepe za učinkovito varstvo predmetov kulturne dediščine.

Javno posvetovanje je pokazalo, da večina sodelujočih iz javnega sektorja ocenjuje, da bi bila za doseganje cilja učinkovitega vračanja nacionalnega bogastva potrebna revizija Direktive, bodisi kot samostojna pobuda ali v kombinaciji z drugimi rešitvami, kot je izboljšanje upravnega sodelovanja. Nasprotno pa je bilo reviziji Direktive naklonjenih samo 22,03 % odgovorov iz zasebnega sektorja.

---

[5] http://adminburden.sg.cec.eu.int/calculator.aspx

5.3.1. Razširitev področja uporabe Direktive

Razširitev področja uporabe Direktive na vse predmete kulturne dediščine, uvrščene med nacionalno bogastvo, brez sklicevanja na skupne kategorije ter finančne in/ali starostne prage, bi zelo pozitivno vplivala na varstvo dediščine držav članic. Taka sprememba bi državam članicam omogočila, da zahtevajo vračilo katerega koli predmeta kulturne dediščine, uvrščenega med nacionalno bogastvo, ki je bil protipravno odstranjeni z njihovega ozemlja leta 1993 ali pozneje.

Bojazen, da bi ukinitev pragov in/ali kategorij predmetov lahko vplivala na število zahtevkov za vračilo, nikakor ne sme biti razlog za nasprotovanje tej spremembi, saj je povečanje števila vračil cilj te pobude.

Osrednji organi se večinoma strinjajo s potrebo po razširitvi področja uporabe Direktive. Vendar ima predlog za znižanje finančnih pragov zelo veliko podporo, manjša pa je podpora predlogom za revizijo starostnega praga, dodajanje kategorij ali črtanje Priloge. Med javnim posvetovanjem[6] so se predstavniki javnega sektorja opredelili, kot sledi: i) 25 % jih je naklonjenih znižanju finančnih pragov, ii) 50 % ukinitvi starostnih pragov in iii) 25 % črtanju Priloge.

5.3.2. Podaljšanje rokov za postopke vračila in za preverjanje predmeta

Pri podaljšanju teh rokov bi se upoštevala zapletenost čezmejnih odnosov ter obveznost prizadevanja države, ki zahteva vračilo. Te spremembe bi državi, ki zahteva vračilo, omogočile delovanje v boljših pogojih ter posledično večje možnosti za vračilo zadevnega predmeta.

Te spremembe bi torej pozitivno vplivale na število uspešnih postopkov vračila. Poleg tega bi ugodnejši pogoji za postopke vračila imeli odvračajoč učinek na lastnike predmetov, kar bi se lahko odrazilo s povečanjem števila sporazumnih vračil.

Glede tega vprašanja je bila v javnem posvetovanju podaljšanju rokov naklonjena velika večina osrednjih organov ter 80 % predstavnikov javnega sektorja.

5.3.3. Usklajevanje pogojev za nadomestila

Da se prepreči zagotovitev nadomestila nekaterim nepoštenim ali „nevestnim“ lastnikom, bi bilo treba Direktivo spremeniti, da se i) navedejo skupna merila za razlago pojma „primerna skrbnost“ lastnika ter ii) opredeli, da mora lastnik dokazati, da je pri pridobitvi predmeta ravnal z navedeno skrbnostjo.

Skupna merila bi nacionalnim sodiščem olajšala oceno okoliščin. Poleg tega bi breme dokaza akterje na trgu spodbudilo, da pri pridobitvi predmeta vedno preverijo njegov izvor, kar bi imelo odvračajoč učinek na trgovino s predmeti sumljivega izvora.

Te spremembe bi imele pomemben pozitiven vpliv na število vračil ter na preprečevanje nezakonite trgovine s predmeti kulturne dediščine in boj proti njej, zlasti v državah, ki najbolj čutijo posledice nezakonite trgovine.

Večina osrednjih organov meni, da je usklajevanje meril nujno, da se opredeli pojem primerna skrbnost lastnika; samo peščica pa jih želi, da se v Direktivi navede, da mora navedeno skrbnost dokazovati lastnik. V javnem posvetovanju je 40 % predstavnikov javnega sektorja, ki so se strinjali z revizijo Direktive, podprlo tudi vzpostavitev skupnih meril za opredelitev „primerne skrbnosti“. Ni pa se jim zdelo potrebno, da se v Direktivi navede, kdo nosi breme dokaza „primerne skrbnosti“.

---

[6] http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/internal-market-for-products/cultural-goods/results_public_consultation_cultural_goods_en.htm

Stroški izvajanja te možnosti bi bili v glavnem povezani s prenosom nove direktive v nacionalno pravo.

Upravno breme, povezano s sestavo poročila o uporabi Direktive, bi se zmanjšalo na 11 000 EUR letno, saj bi se pogostost poročila podaljšala na pet let.

5.4. Možnost 4: spodbujanje držav članic k ratifikaciji in izvajanju Konvencije UNESCO iz leta 1970

Komisija bi sprožila kampanjo ozaveščanja in informiranja, namenjeno državam članicam, ki Konvencije še niso podpisale in/ali vključile v nacionalno pravo.

Če bi Konvencijo izvajale vse države članice, bi to pomenilo dodaten mehanizem za uporabo sistema, uvedenega z Direktivo, ter zagotovilo: i) širšo opredelitev predmetov kulturne dediščine, ki jih je treba vrniti; ii) več časa za zahtevanje vračila in iii) okrepljeno sodelovanje med nacionalnimi organi.

Ta možnost bi imela pozitiven učinek na preprečevanje nezakonite trgovine in boj proti njej, saj Konvencija določa mehanizme v ta namen, med drugim ustanovitev posebnih nacionalnih služb ali obveznost za trgovce z umetninami, da vodijo register izvora predmetov. Vendar je težko predvideti časovni okvir teh ratifikacij in/ali sprejetij nacionalnih zakonov za vključitev Konvencije.

Ta možnost ne bi rešila vseh težav v zvezi z vračilom predmetov, uvrščenih med nacionalno bogastvo, saj Konvencija državam podpisnicam omogoča vrnitev predmetov kulturne dediščine, ki so bili nezakonito izvoženi, samo, če je to skladno s pravom države, v kateri se predmet nahaja. Glede zagotovitve nadomestila lastniku pa Konvencija določa, da država, ki zahteva vračilo, izplača nadomestilo osebi, ki je predmet pridobila v dobri veri ali ki je njegov zakoniti lastnik. V javnem posvetovanju je 16 % sodelujočih iz javnega sektorja in 27 % sodelujočih iz zasebnega sektorja podprlo to možnost, da se poveča število vračil nacionalnega bogastva.

Po razpoložljivih informacijah bi se minimalni strošek kampanje ozaveščanja in informiranja v vseh državah članicah gibal med 500 000 in 1 milijonom EUR.

Obveznost sestave poročila o uporabi Direktive bi pomenila, da je upravno breme v zvezi s to možnostjo tisto, ki velja za izhodiščni scenarij.

6. PRIMERJAVA MOŽNOSTI

V spodnji primerjalni tabeli so povzeti kvalitativni učinki različnih možnosti:

Primerjalna tabela možnosti

	Možnost 1 Neukrepanje	**Možnost 2** Spodbujanje uporabe skupnega orodja med osrednjimi organi	**Možnost 3** Revizija Direktive 93/7/EGS	**Možnost 4** Spodbujanje držav članic k ratifikaciji in izvajanju Konvencije UNESCO
Povečanje števila vračil	0	+	++	+
Zmanjšanje stroškov vračil	0	+	++	0

Učinkovitost	0	+	++	+
Uspešnost	0	+	++	-
Usklajenost z drugimi politikami Unije	0	+	++	+

Opomba: zelo pozitivno (++), pozitivno (+), nevtralno (0), negativno (-).

- Možnost 1, ki predstavlja zdajšnji pravni položaj, bi bilo treba zavrniti. Ocena Direktive 93/7/EGS je namreč pokazala na omejeno učinkovitost Direktive pri vračilu predmetov, uvrščenih med nacionalno bogastvo.
- Možnost 2 bi bila učinkovita za povečanje števila vračil, zlasti sporazumnih, z boljšim izvajanjem Direktive.

Ta možnost bi bila tudi uspešna, saj bi se večina stroškov informacijskega sistema za notranji trg krila iz proračuna Unije. Ta možnost bi bila v skladu s strategijo za boljše upravljanje notranjega trga, saj bi okrepila upravno sodelovanje, kot tudi s priporočilom Sveta Evropske unije z dne 13. in 14. decembra 2011, naj se sprejmejo ukrepi za podporo državam članicam pri varstvu njihove dediščine.

Ta možnost bi prispevala k 50-odstotnemu zmanjšanju upravnega bremena, saj bi poenostavila zbiranje podatkov, potrebnih za sestavo poročil o uporabi Direktive, s čimer bi se letni stroški zmanjšali za okoli 9 000 EUR, v primerjavi s stroški v višini 18 000 EUR pri izhodiščnem scenariju.

- Možnost 3 se zdi najučinkovitejša za povečanje števila vračil in zmanjšanje stroškov v zvezi z njimi.

Direktiva bi se spremenila, da bi se področje njene uporabe razširilo na vse predmete, uvrščene med nacionalno bogastvo, kar bi pomenilo črtanje obveznosti pripadanja eni od kategorij iz Priloge, javnim zbirkam ali inventarjem cerkvenih institucij. Poleg tega bi država članica, ki zahteva vračilo, to lahko storila v ugodnejših pogojih in bi morala nadomestilo plačati samo lastnikom, ki so dokazali, da so pri pridobitvi predmeta ravnali s primerno skrbnostjo. Zato bi ta možnost imela še posebno pozitivne učinke za države članice, katerih dediščina je najbolj prizadeta zaradi nezakonite trgovine.

Ta možnost bi bila tudi v skladu s priporočili Sveta Evropske unije iz decembra 2011 ter s sklepi ocen Direktive.

Revizija Direktive bi bila tudi priložnost za poenostavitev prava Unije na tem področju s prenovitvijo Direktive 93/7/EGS, kakor je bila spremenjena z direktivama 96/100/ES in 2001/38/ES.

Izbira te možnosti bi načeloma povzročila stroške, povezane s prenosom nove direktive, kar pomeni, da bi bila zelo uspešna glede na pričakovane cilje.

S podaljšanjem pogostosti poročil o uporabi Direktive na pet let bi se upravno breme zmanjšalo za okoli 7 000 EUR letno, tj. z 18 000 na 11 000 EUR.

- Možnost 4 bi bila učinkovita za povečanje števila vračil, njen učinek na stroške vračil pa bi bil nevtralen.

Ta možnost bi sledila priporočilom Sveta Evropske unije iz decembra 2011, naj države članice razmislijo o ratifikaciji Konvencije in okrepljenem sodelovanju z UNESCO-m pri preprečevanju nezakonite trgovine s predmeti kulturne dediščine.

Ocenjeni stroški organizacije kampanje se zdijo previsoki glede na negotovo izpolnitev ciljev. Ratifikacija in/ali izvajanje Konvencije s strani držav članic sta namreč odvisna od volje posamezne države. Poleg tega bi imela ta možnost nevtralen učinek na stroške, zlasti v zvezi z nadomestilom za lastnika in upravnim bremenom.

Na podlagi navedene primerjalne analize se predlaga pristop, ki združuje dve možnosti, ki imata največ pozitivnih učinkov na povečanje števila vračil in zmanjšanje stroškov, povezanih z njimi:

- možnost 3: revizija Direktive 93/7/EGS, da se zlasti področje njene uporabe razširi na vse predmete, uvrščene med nacionalno bogastvo, podaljšata rok za preverjanje in rok za postopek vračila ter uskladijo pogoji glede zagotovitve nadomestila lastniku;
- možnost 2: spodbujanje uporabe informacijskega sistema za notranji trg med osrednjimi organi za lažje upravno sodelovanje in posvetovanje pri izvajanju Direktive.

S to izbiro bi se odzvali na poziv Sveta Evropske unije iz decembra 2011, naj se po potrebi sprejmejo dodatni ukrepi, in na zahteve osrednjih organov. Poleg tega je tretjina predstavnikov javnih organov in ustanov med javnim posvetovanjem podprla kombinirani pristop.

S takim pristopom bi se upravno breme, povezano s sestavo poročila o uporabi Direktive, lahko dodatno zmanjšalo na 5 500 EUR letno, v primerjavi z upravnim bremenom 18 000 EUR letno pri izhodiščnem scenariju.

7. SPREMLJANJE IN OCENJEVANJE

Izbrani pristop (kombinacija možnosti 2 in 3) se bo izvedel s predlogom prenovitve Direktive 93/7/EGS, ki naj bi ga Evropski parlament in Svet Evropske unije sprejela z rednim zakonodajnim postopkom.

Spremljanje in ocenjevanje nove direktive bi bilo najprej v obliki nadzora skladnosti nacionalnih ukrepov za prenos Direktive, ki bi ga opravila Komisija. To spremljanje bi dopolnjevalo poročilo o oceni uporabe nove direktive po prvih petih letih njene uporabe. Komisija bi to poročilo sestavila na podlagi petletnih poročil držav članic o uporabi Direktive ter ga predložila Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru.

Učinkovitost revidirane direktive se bo ocenjevala na podlagi vrste meril, med katerimi bodo na primer število postopkov vračila pred nacionalnimi sodišči, primeri vračil na podlagi sodne odločbe in sporazumnih pogajanj ali obravnava zahtevkov za upravno sodelovanje med osrednjimi organi.